

Ks. Marian Zając

KUL Lublin – Tamów
Teologiczne Studia Siedleckie I (2004)

Katechizmu Kościoła Katolickiego.

Wzorcowy tekst katechezy odnowionej u źródeł wiary

Katecheza rozumiana jako wychowywanie w wierze dzieci, młodzieży i dorosłych, polegająca na systematycznym i całościowym przekazie nauki chrześcijańskiej w celu osiągnięcia pełni życia chrześcijańskiego¹ otrzymała pod koniec dwudziestego wieku długo oczekiwaną pomoc w postaci *Katechizmu Kościoła Katolickiego*². Nowy dokument zawierał w sobie ogromne bogactwo teologiczne zakorzenione w Ewangelii Chrystusa. Dlatego papież nie zawahał się określić go jako dzieło będące „[...] tekstem wzorcowym dla katechezy odnowionej u żywych źródeł wiary”³. Jego promulgacja wynikała z głębokiego przeświadczenia, że Dobra Nowina o zbawczych dziełach Chrystusa wciąż pozostaje ważna dla człowieka na każdym etapie jego ziemskiego życia.

Prace nad wydaniem dokumentu wzmagало przekonanie redaktorów, że potrzebne są nowe wskazania, aby współcześni odbiorcy mogli na nowo uchwycić Jezusowe nauczanie i uczynić je źródłem optymizmu w swoim życiu. W kontekście Chrystusowych słów, że tylko prawda może wyzwalać człowieka (por. J. 32), przejawem głębokiej odpowiedzialności Kościoła było ukazanie w

---

¹ Por. Adhortacja apostolska *Catechesi tradendae* papieża Jana Pawła II do biskupów, kapłanów i wiernych Kościoła katolickiego o katechizacji w naszych czasach. W: Jan Paweł II. Adhortacje apostolskie. Kraków 1996 nr 13.

² Katechizm Kościoła Katolickiego. Poznań 1994.

³ Jan Paweł II. Konstytucja Apostolska *Fidei depositum* ogłoszona z okazji publikacji Katechizmu Kościoła Katolickiego opracowanego po Soborze Powszechnym Watykańskim II. Tekst polski. Tamże s. 6.

Katechizm Kościoła Katolickiego całościowej wizji chrześcijańskiego życia, w którym harmonijnie łączy się wiara Kościoła, sakramenty święte, Boże przykazania oraz modlitwa.

Słynny, chociaż w XX wieku już zapomniany *Katechizm Rzymski* z 1566 r. służył ponad 400 lat Kościołowi katolickiemu⁴. Nowy pretenduje do tego, aby stać się tekstem urzędowym Kościoła⁵, ponieważ precyzyjnie prognozuje „[...] rozbudzenie świadomości Kościoła i jego posłannictwa. Są to własne, dziejowe zadania nowego *Katechizmu*”⁶, które penetrują teren praktyki i refleksji katechetycznej. Jego dziejowe znaczenie dla katechezy prowokuje podstawowe pytanie: Czy *Katechizm Kościoła Katolickiego* jako tekst wzorcowy został w środowisku katechetycznym - zgodnie z intencją twórców - spopularyzowany, czy jedynie przyjęty do aprobowanej wiadomości?

1. Trudności w korzystaniu z *Katechizmu Kościoła Katolickiego*

Charakterystycznym rysem omawianego dokumentu jest jego służebna funkcja w religijnym rozumieniu współczesnego świata. Nowy *Katechizmu Kościoła Katolickiego* jest tak opracowany, aby wierzącemu człowiekowi pomagać „[...] widzieć świat oczami Chrystusa”⁷. Nie ogranicza się do informacji o zewnętrznym przebiegu obrzędów liturgicznych ewentualnie podawania jedynie słusznych zasad życia moralnego, ale uczy myślenia kategoriami wartości ewangelicznych oraz kieruje w stronę modlitwy i kontemplacji⁸. Wiadomo jednak, że wbrew oczekiwaniom nie rozbudził wśród

---

⁴ Wprowadzenie do *Katechizmu Kościoła Katolickiego*. Red. A. Sujka. Warszawa 1994 s. 7.

⁵ C. M. Martini. *Katechizm w Kościele i świecie współczesnym*. Tłum. J. Dembska. Tamże s. 63-64.

⁶ Tamże.

⁷ Zob. T. Scharf-Wrede. *Die Welt mit Christi Augen sehen*. Hannover 1995 s. 3.

⁸ Por. S. Jasionek. *Katechizm Kościoła Katolickiego darem dla współczesnej katechezy*. „*Katecheta*” 41:1997 s. 133.

wierzących w Polsce zdecydowanego zainteresowania swoją warstwą treściową.

Jedną z wewnętrznych przyczyn małego zainteresowania *Katechizmem Kościoła Katolickiego* związana była z językiem jakim się posługuje. Jest to język bez skomplikowanych sformułowań, ale jednocześnie bardzo precyzyjny i zawarty, biblijny i patrystyczny, wymagający dużej koncentracji oraz znacznej wiedzy o jego strukturze. Ma on swoją specyfikę, która jest skutkiem jednoczesnej obecności tworzących ją czynników, które wywołują reakcję wychowawczą, ukierunkowaną na rozwój wiary. Zawiera również leksykę, która otwiera na perspektywę Absolutu i dopuszcza korzystanie z symbolu⁹. Dlatego może być spostrzegany przez odbiorców jako niepodobny do języka, którym posługują się w codziennych kontaktach, jaki słyszą okazjonalnie w ciągu dnia lub poszukują świadomie w środkach masowego przekazu.

Następną barierę stanowi brak tradycji korzystania z takiej pomocy. W obliczu zagrożeń wiary reakcją polskiej katechezy było podawanie gotowych sformułowań i nauk, utrzymanych w tonie polemicznym. Ta metoda spełniła pośrednio swoją rolę. Uchroniła od wielu niebezpieczeństw, ale nie przygotowała do podejmowania samodzielnych wyborów religijnych i poszukiwania indywidualnych rozwiązań w nauczaniu utrwalonym na piśmie. Współczesny parafianin czeka wciąż na gotowe propozycje, aby je wcielić w życie, lub zgodnie z istniejącą obecnie modą poddać krytyce. Sam rzadko sięga po *Katechizm Kościoła Katolickiego*, aby w trakcie osobistej lektury szukać dla swojego życia duchowych wskazań.

Obserwujemy także obecnie narzędziowe podejście wielu do słowa drukowanego, a szczególnie do książki. Jej pozycja jako centrum

---

⁹ S. Lanza. *Katechizm*. W: *Encyklopedia chrześcijaństwa*. Red. H. Witczyk. Kielce 2000 s. 334.

opiniotwórczego zdecydowanie zmalała. Ludzie na początku dwudziestego pierwszego wieku sięgają po nią jedynie przymuszeni zewnętrznymi okolicznościami (egzamin, zaliczenie, lektura obowiązkowa w szkole itp.). Żadna książka nie ma już dziś takiego znaczenia jak dawniej. Istnieje tendencja do traktowania jej czysto użytkowo. Odnosić się to również do pozycji teologicznych, szczególnie tak zwartych treściowo jak *Katechizm Kościoła Katolickiego*. Przekaz drukowany przegrywa w skali masowej z ofertą tzw. hypermediów, gdzie istnieje oddziaływanie na wiele zmysłów, nie wymaga się od odbiorcy wielkiej koncentracji intelektualnej oraz istnieje łatwiejszy do nich dostęp. Bez wątpienia prasa, radio i telewizja, komputer, internet stwarzają możliwości dotarcia z nowymi treściami do osób, które z różnych racji nie mogą bezpośrednio przeczytać *Katechizm Kościoła Katolickiego*. Ale wszechobecność elektronicznych środków przekazu informacji odciąga od osobistej lektury¹⁰.

Można jeszcze odkryć jedną przeszkodę, która nie sprzyja właściwej promocji *Katechizmu Kościoła Katolickiego*. Jest nią zbyt mała aktywność w promowaniu i wykorzystaniu tego dokumentu przez osoby odpowiedzialne za katechizację. Byłoby rzeczą niezwykle ciekawą uzyskać precyzyjną odpowiedź na pytanie, czy wszyscy katecheci duchowni i świeccy mają już poza sobą lekturę całego *Katechizmu Kościoła Katolickiego*? Czy w repertuarze czynności podnoszących kwalifikacje zawodowe nauczycieli religii istnieje praktyka jego regularnego czytania? Nie można bowiem „zapalić” innych do tego, czego się wcześniej z pasją odkrywcy nie poznało.

2. Adresaci Katechizmu Kościoła Katolickiego

Ze swej istoty przesłanie *Katechizmu Kościoła Katolickiego* kierowane jest do przedstawicieli wszystkich środowisk i kultur jako uniwersalna nauka

---

¹⁰ J. Bagrowicz. Ewangelizacja przez media: szanse i pułapki. „Nurt” 3:1994 s. 10.

głoszona przez Kościół od dwudziestu stuleci¹¹. Nowy dokument przeznaczony jest dla wszystkich - dla ludzi w każdym wieku, każdej narodowości i kultury, którzy współtworzą Lud Boży¹². Przekazanie takiej syntezy, która ukazała się jako organiczna całość, przełamało niepokojącą tendencję ukazywania orędzia chrześcijańskiego w rozproszonych fragmentach¹³.

Katechizm Kościoła Katolickiego apeluje do szerokiego kręgu odbiorców również dlatego, że nie jest dziełem naukowo-teologicznym, lecz autentyczną formą katechetyczną, czyli zbiorem najprostszej świadomości wiary¹⁴. Mając charakter uproszczony i codzienny jest nastawiony na odbiór jak najszerzy - zarówno człowieka uczonego, jak i bez żadnego wykształcenia teologicznego. Posiada taką strukturę, którą określa się mianem *popularnej teologii katechetycznej*¹⁵.

Ogromne różnice religijne i światopoglądowe panujące pomiędzy istniejącymi kulturami uniemożliwiały opracowanie wspólnego podręcznika katechetycznego dla całego świata. Zmienił się także krąg odbiorców. Wspomniany *Katechizm Rzymski*, adresowany był „*ad parochos*”, którzy byli jedynymi, a w każdym razie głównymi katechetami. Nowy katechizm musiał być zaadresowany do biskupów i ich współpracowników, odpowiedzialnych za kształt katechezy w poszczególnych kościołach lokalnych. Nie mogło to być jednak dzieło zastrzeżone dla „niewielu wybranych”¹⁶. Stałoby to w

---

¹¹ J. Życiński. Wstęp. W: *W duchu i prawdzie. Katechizm Kościoła Katolickiego w refleksji i w życiu*. Red. C. Noworolnik, M. Zajac. Tarnów 1997 s. 10.

¹² M. Napieralski. *O nowym katechizmie*. Poznań 1994 s. 5.

¹³ C. Schönborn. *Katechizm Kościoła Katolickiego. Myśli przewodnie i główne tematy*. Tłum. B. Widła. W: *Wprowadzenie do Katechizmu Kościoła Katolickiego* s. 34.

¹⁴ P. Goliszek. *Katechizm w katechezie*. W: *Wokół katechezy posoborowej*. Red. R. Chałupniak [i in.]. Opole 2004 s. 247.

¹⁵ Por. Cz. Bartnik. *Wartości chrześcijaństwa*. W: *Katechizm Kościoła Katolickiego. Wprowadzenie*. Red. M. Rusecki, E. Pudełko. Lublin 1995 s. 278.

¹⁶ Tamże, s. 13.

sprzeczności z nauką soborową, wskazującą na wspólną odpowiedzialność wszystkich ludzi wierzących w Chrystusa za Kościół i sprawę katechizacji.

Brak właściwej recepcji *Katechizmu Kościoła Katolickiego* w polskich realiach był uwarunkowany jeszcze jedną przyczyną. W Polsce wytworzyła się sytuacja, w której kilkanaście tysięcy osób posiadało ten dokument w wydaniu obcojęzycznym. Większość pracowników naukowych uczelni katolickich, studenci, bibliotekarze, nie mając dostępu do dzieła typicznego w języku ojczystym sięgnęło po wydania w innych językach¹⁷.

Nie należy jednak zapominać, że intencją twórców katechizmu było to, aby stał się pożyteczną lekturą dla wszystkich chrześcijan, którzy pragną poznać nauczanie Kościoła. Omawiany dokument nie przekreśla i nie zastępuje dotychczasowych katechizmów, ale je udoskonala i koryguje. Według sugestii *Dyrektorium Ogólnego o Katechizacji* nowemu *Katechizmowi* przysługuje pierwszoplanowa rola w katechezie dorosłych¹⁸. Dlatego dla zwykłego odbiorcy potrzebne są opracowania lokalne. To myśl stała się impulsem do popularyzacji bogactwa jego przesłania.

3. Najważniejsze próby popularyzacji *Katechizmu*

Katechizm Kościoła Katolickiego został przekazany wszystkim wierzącym wraz ze zdecydowanym poleceniem „wykorzystania tego narzędzia

---

¹⁷ *Katechizm Kościoła Katolickiego* ukazał się w Polsce dwa lata później tj. 27 X 1994 r. w związku z trudnościami z polskim przekładem. Por. Napieralski. O nowym katechizmie. Poznań 1994 s. 42-43.

¹⁸ „Aby odpowiedzieć na najpilniejsze potrzeby naszych czasów, katecheza dorosłych powinna zaproponować wiarę chrześcijańską w jej integralności, autentyczności i systematyczności, zgodnie z takim jej rozumieniem, jakie ma Kościół, stawiając na pierwszym planie głoszenie zbawienia, oświecając rozmaite dzisiejsze trudności, ciemności, nieporozumienia, przesady i zastrzeżenia, pokazując wpływ duchowy i moralny orędzia, wprowadzając do chrześcijańskiego czytania Pisma Świętego i do praktyki modlitwy. Podstawową rolę w katechezie dorosłych odgrywa *Katechizm Kościoła Katolickiego* i - z odniesieniem do niego - katechizmy dla dorosłych w poszczególnych Kościołach”. Kongregacja ds. Duchowieństwa. *Dyrektorium Ogólne o Katechizacji*. Poznań 1998 nr 175.

w różnorodnych kontekstach kościelnych i kulturowych”¹⁹. Jan Paweł II wyraził także życzenie: „[...] powinien stanowić punkt odniesienia i stać się *magna chart* przepowiadania prorockiego, a zwłaszcza katechetycznego, czego przejawem winno być przede wszystkim opracowanie katechizmów lokalnych, krajowych i diecezjalnych”²⁰. W wyniku „podjętych prac doszło do opublikowania w polskich realiach kilku pozycji, które starały się akomodować treści w nim zawarte do możliwości percepcyjnych zwyczajnego odbiorcy.

Pierwszą chronologicznie była publikacja przygotowana w tarnowskim środowisku naukowym pt.: „W duchu i prawdzie”²¹. Zaadresowana została do wszystkich osób, które pragną uczynić przedmiotem swojej refleksji główne prawdy nowego dokumentu. We wstępie do pierwszej adaptacji do warunków Kościoła w Polsce została wyrażona nadzieja, że jego lektura ułatwi znalezienie odpowiedzi tym wszystkim, którzy stawiają pytanie: „Co znaczy być chrześcijaninem w epoce przełomu tysiącleci?”²². Wszystkie punkty *Katechizmu Kościoła Katolickiego* zostały zaprezentowane w 50 częściach. Każda z nich została opracowana według następującego klucza: wskazanie na tekst *dokumentu źródłowego*, wyjście egzystencjalne, obiegowe opinie w omawianej kwestii, nauka, jaką przekazuje katechizm, modlitwa, która wieńczyła całość oraz proponowana literatura, która mogła poszerzyć wiedzę w omawianym temacie. Natomiast na marginesach pojawiły się fragmenty katechizmu, nad którymi toczyła się naukowa debata.

Powstające późniejsze akomodacje przejęły ten sam sposób prezentacji i popularyzacji *Katechizmu Kościoła Katolickiego*. Do tej grupy opracowań

---

¹⁹Jan Paweł II. Nowy Katechizm darem dla wszystkich (7.12.1992). „L’Osservatore Romano” (wydanie polskie) 2:1993 s. 9.

²⁰Tamże.

²¹W duchu i prawdzie. Katechizm Kościoła Katolickiego w refleksji i w życiu. Red. C. Noworolnik, M. Zając. Tarnów 1997.

²²J. Życiński. Wstęp. Tamże s. 10.

należy inicjatywa radomska pt.: „Wyznawać wiarę dzisiaj. Katecheza dorosłych na podstawie Katechizmu Kościoła Katolickiego”²³. Jej podstawowym celem było ożywienie katechezy adresowanej do osób dorosłych, którą uważa się za najdoskonalszą i docelową formą katechezy w Kościele.

Wyjątkowe znaczenie posiada trzecia propozycja pt.: „Katechizm dla dorosłych”²⁴ przygotowana na zlecenie Komisji Episkopatu Polski ds. Wychowania Katolickiego. Komisja zatwierdziła 20 VI 1998 r. pracę wykonaną przez 23 katechetów i katechetów polskich. We wstępie znalazła się zachęta dla wszystkich wierzących do „[...] modlitewnego rozważania zawartych w *Katechizmie* prawd wiary”²⁵. Publikacja została podzielona na cztery części odzwierciedlające dokładnie strukturę nowego dokumentu: wyznanie wiary, celebrowanie misterium chrześcijańskiego, życie w Chrystusie oraz modlitwa chrześcijańska.

Wszystkie wspomniane adaptacje zmierzały do zaprezentowania nowego spojrzenia na życie chrześcijańskie, umocnienie osób w wierze, rozbudzenie woli naśladowania Chrystusa, który w świetle nowego *Katechizmu Kościoła Katolickiego* wciąż jest Prawdą, Drogą i Życiem oraz źródłem radości i chrześcijańskiej nadziei. Pozostaje obecnie postulat większej dbałości o przybliżenie go wszystkim wierzącym i zadanie krytycznej oceny efektów podjętych działań.

Z perspektywy dekady od polskiego wydania *Katechizmu Kościoła Katolickiego* należy postawić nieretoryczne pytanie: W jaki sposób został on wprowadzony do katechezy? W tym kontekście uzasadnione jest twierdzenie,

---

²³ S. Łabendowicz. Wyznawać wiarę dzisiaj. Katecheza dorosłych na podstawie Katechizmu Kościoła Katolickiego. Sandomierz 1999.

²⁴ Katechizm dla dorosłych. Polska adaptacja Katechizmu Kościoła Katolickiego opracowana na zlecenie Komisji Episkopatu polski ds. Wychowania katolickiego. Red. J. Charytański, A. Szałowski. Kraków 1999.

²⁵ Tamże s. 5.

że katecheza polska pierwszej dekady po opublikowaniu nowego katechizmu była w swoich założeniach teoretycznych zgodna z jego duchem. Zgodność katechezy z duchem nowego *Katechizmu Kościoła Katolickiego* potwierdza jej chrystocentryzm, czyli przydzielenie w katechezie centralnego miejsca Osobie Jezusa Chrystusa. Powyższe związki pogłębia ponadto postulowana przez dokument biblijność przekazu katechetycznego, wierność wielowiekowej Tradycji Kościoła, poprzez odwoływanie się do Ojców Kościoła i późniejszych wybitnych teologów katolickich. Nade wszystko postulowana w *Katechizmie Kościoła Katolickiego*, a realizowana w polskiej katechezie i organizująca dobór treści zasada „wierności Bogu i człowiekowi”²⁶.

Katecheza zgodna z jego duchem ukazuje się w przygotowaniu i promulgowaniu kluczowych dla polskiej katechezy dokumentów. Uwzględniając wskazania *Katechizmu Kościoła Katolickiego*, sprecyzowane później w *Dyrektorium Ogólnym o Katechizacji* Komisja Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu doprowadziła do opublikowania trzech ważnych dokumentów katechetycznych. Są to: *Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce*²⁷, *Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce*²⁸ oraz *Program nauczania religii*²⁹. Był to krok zmierzający do realnego wкорнення *Katechizmu Kościoła Katolickiego* w praktykę katechetyczną.

Nietrudno wykazać obecność *Katechizmu Kościoła Katolickiego* w szkolnej katechezie młodzieżowej na poziomie gimnazjalnym i

---

²⁶ T. Panuś. Główne kierunki katechetyczne XX wieku. Kraków 2001 s. 166.

²⁷ Konferencja Episkopatu Polski. *Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce*. Kraków 2001.

²⁸ Konferencja Episkopatu Polski. *Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce*. Kraków 2001.

²⁹ Komisja Wychowania katolickiego Konferencji Episkopatu Polski. *Program nauczania religii*. Kraków 2001.

ponadgimnazjalnym w dostępnych podręcznikach do nauki religii³⁰. Duże trudności rodzą się na etapie przetwarzania skondensowanych informacji omawianego dokumentu w katechezie skierowanej do dzieci. Skuteczne przekazywanie małym dzieciom jakichkolwiek zaawansowanych teologicznie treści wymaga niemal mistrzostwa pedagogicznego. W tym kontekście należy z zadowoleniem przyjąć informację, że w omawianym okresie nie nastąpiły próby zaadoptowania nowego katechizmu jako propozycji dla małych dzieci.

Katechizmu Kościoła Katolickiego nie można traktować jako podręcznika katechetycznego do bezpośredniego wykorzystania w katechizacji. Jest to tym bardziej ważne, że „Recepcja *Katechizmu* w katechezie adresowanej do poszczególnych grup wierzących nie musi wcale oznaczać dosłownego cytowania poszczególnych fragmentów dokumentu. Wierność *Katechizmowi* polega na wierności duchowi i głównym jego ideom”³¹. Ważne jest jednak i to, aby sami katecheci pośród katechizowanych budowali przeświadczenie, że Bóg, który mówi do nich w *Katechizmie* jest inny od spraw tego świata. Krytyczna refleksja nad treściami *Katechizmu Kościoła Katolickiego* oznacza postawę, w której traktuje się otrzymane poznanie nie jako rzecz przypadkowo znalezioną, nie jako tylko ludzką mądrość, ale wezwanie Boga, który poprzez naukę zawartą na kartach nowego katechizmu domaga się od każdego człowieka zbawczego działania.

---

³⁰ Por. W propozycjach do gimnazjum w najbardziej rozpowszechnionych pakietach edukacyjnych: seria poznańska pod redakcją ks. J. Szpeta; seria jezuicka pod redakcją ks. Z. Marka; seria ks. P. Tomasika - *Katechizmu Kościoła Katolickiego* jest źródłem podstawowym i wykorzystywanym w katechezie.

³¹ Tomasik. *Katechetyka fundamentalna*. W: *Historia katechezy i katechetyka fundamentalna*. Red. Stala. Tarów 2003 s. 224.

4. Propozycje wykorzystania Katechizm Kościoła Katolickiego

Postulowana w *Katechizmie Kościoła Katolickiego* wizja katechezy rodzi się zawsze poprzez odnowę dotyczącą całej jej struktury. Poszukując śladów odnowy katechetycznej po opublikowaniu nowego dokumentu można powiedzieć, że poszczególne elementy katechezy zostały przekształcone przez dzieło jego adaptacji do warunków lokalnych. Ale to dzieło nie jest jeszcze zakończone. Aby osiągnięty postęp był znaczniejszy, niezbędny będzie w przyszłości wysiłek wszystkich środowisk związanych z katechezą, które powinny wnieść poważny wkład do trwającego wciąż dzieła adaptacji. Oprócz nabycia na własność i systematycznego czytania dokumentu według zasady „jak leci” godne polecenia są też inne okazje do wykorzystania *Katechizmu Kościoła Katolickiego* i nasycenia nim środowiska katechetycznego.

N a p o z i o m i e s z k o ł y: W ramach spotkania rozpoczynającego naukę religii w szkole można zaproponować wszystkim katechizowanym podjęcie próby zapoznania się z treścią całego katechizmu w ciągu kilku lat trwania nauki w szkole na poziomie gimnazjum czy szkoły ponadgimnazjalnej. Warto zastosować prosty podział, taki, jaki podpowiada struktura dokumentu: w I klasie część pt. *Wyznanie wiary*, w II klasie *Celebracja chrześcijańskiego misterium*, w III klasie *Życie w Chrystusie* a w każdej niedzielę propozycja sięgnięcia po kilka zdań z IV części *Modlitwa chrześcijańska*. Całość można także zintegrować z realizacją całego pakietu edukacyjnego dotyczącego katechezy.

W każdym etapie edukacyjnym można skutecznie wprowadzać elementy *Katechizmu Kościoła Katolickiego* ubogacając treść przekazu. Szczególnie katechezy w szkołach zawodowych i technicznych można z powodzeniem poszerzyć o zagadnienia etyki zawodu, do którego młodzież się przygotowuje. Również istniejące aktualnie prawo oświatowe nie zabrania katechetom organizowania w klasach i w szkołach konkursów wiedzy o *Katechizmie*. Może

to być również znakomita okazja do wyposażenia biblioteki szkolnej w nowe egzemplarze tej potrzebnej w edukacji pomocy naukowej.

N a p o z i o m i e p a r a f i i: Powodzenie pracy katechetycznej zależy w dużej mierze od parafii, która była zawsze uprzywilejowanym miejscem w rozwoju wiary. *Katechizm Kościoła Katolickiego*, w którym znajdujemy zawsze pewną normę dla posługi katechetycznej musi znaleźć się na wyjątkowym miejscu. Jan Paweł konstatuje: „Dla duszpasterstwa katechetycznego *Katechizm Kościoła Katolickiego* stanowi narzędzie najlepiej służące celom nowej ewangelizacji”³². Prezentacja, ocena i wdrażanie w życie prawd katechizmowych może z powodzeniem odbywać się poprzez kazania okolicznościowe np. cykl nowenny, comiesięczne spotkania w ramach przygotowania do sakramentu pokuty i Eucharystii oraz bierzmowania. Należy również apelować do spowiedników, aby jako znak pokuty wskazywali do przeczytania fragmenty nowego katechizmu, oraz dyscyplinowali do czytania go w rodzinach.

Duszpasterze często uczestniczą w pozaliturgicznym wydarzeniach w życiu swoich parafian. Przy okazji zaślubin, chrztów, jubileuszów obdarowują ich upominkami. Byłoby dobrze, aby życzliwa ręka kapłana podarowała przy takich okazjach egzemplarz *Katechizmu Kościoła Katolickiego*. Niech znajdzie swoje miejsce w nagrodach ministranckich i lektorskich. Niech będzie pokazywany w gablocie parafialnej i dostępny w sprzedaży w księgarniach przykościelnych. Warto pomyśleć o masowej i darmowej dystrybucji tekstu *Katechizmu Kościoła Katolickiego* w wersji elektronicznej, która jest powszechnie dostępna wśród internautów i zamieszczana na darmowych stronach w internecie.

---

³² Jan Paweł II. Rola *Katechizmu Kościoła Katolickiego* w duszpasterstwie. Przemówienie do przewodniczących komisji katechetycznych Konferencji Episkopatu z całego świata (29.04.1993). „L'Osservatore Romano” (wydanie polskie) 7:1993 s. 34.

Ale przede wszystkim powinien być regularnie przybliżany ludziom dorosłym poprzez katechezę dorosłych. *Katechizm Kościoła Katolickiego* wskazuje jak rzeczywiste wartości można porządkować hierarchicznie i w zależności od przyznanego miejsca poświęcać im swoje umiejętności i siły. Aby ułatwić korzystanie z nowego dokumentu wprowadzono dodatkowe podziały: poszczególne części dzielą się na działy, działy na rozdziały, rozdziały na artykuły, artykuły na punkty oznaczone rzymskimi cyframi. Jest zastosowana numeracja ciągła poszczególnych zagadnień. Całość polskiej edycji obejmuje 738 stron i 2865 numerów. W końcowej części zamieszczono indeks cytatów oraz indeks tematyczny. Jest to znaczna pomoc w prowadzeniu tej katechezy.

I n d y w i d u a l n i e: Każdy wierzący powinien w *Katechizmie Kościoła Katolickiego* szukać wskazań „[...] dla uzasadnienia nadziei, która w nas jest”³³. Jan Paweł II ponawia apel: „Wobec tego tekstu nikt nie powinien czuć się wyobcowany, wyłączony, daleki. Jest on skierowany do wszystkich, ponieważ mówi o Panu wszystkich ludzi, o Jezusie Chrystusie”³⁴. Wszyscy ludzie potrzebują Chrystusa, a mogą Go spotkać, „[...] dzięki pomocy, jaką jest *Katechizm*”³⁵. W wymiarze indywidualnym jego walor podnosi fakt, że jest darem zwróconym ku przyszłości. W kontekście rozważania tajemnicy Chrystusa pojawia się w życiu każdego wierzącego nadzieja na przyszłość, która zawsze mobilizuje do autentycznej odnowy duchowej³⁶. Wskazuje także, nic nie może dokonać się w życiu duchowym bez tożsamości wiary, współdziałania w życiu sakramentalnym i wynikającej z niego spójnej postawy

---

³³ Jan Paweł II. Konstytucja Apostolska *Fidei depositum* s. 8.

³⁴ Jan Paweł II. Nowy *Katechizm* darem dla wszystkich s. 9.

³⁵ Tamże

³⁶ Por. Tamże.

moralnej oraz nieustannej osobistej i wspólnotowej modlitwy. Dlatego powinien stać się częstą lekturą każdego człowieka.

Zakończenie

Katechizm Kościoła Katolickiego oddany w ręce polskiego odbiorcy 27 X 1994 r. w związku z trudnościami z polskim przekładem od dziesięciu lat wpływa na kształt polskiej katechezy. Dla nauczania katechetycznego wartość tego dokumentu ma charakter normatywny. Głębsze powiązanie katechezy z treściami przekazanymi przez *Katechizm Kościoła Katolickiego* w praktyce oznaczało, że katecheza była przeniknięta myślą i duchem nowego dokumentu, eksponowała zasadę chrystocentryzmu oraz wierności Bogu i człowiekowi. Dziedzictwo *Katechizmu Kościoła Katolickiego* jest wprawdzie w katechezie polskiej głoszone, słuchane, celebrowane i przeżywane, ale wciąż niewystarczająco. Ponieważ dzieło adaptacji *Katechizmu Kościoła Katolickiego* do realiów Kościoła lokalnego w Polsce nie zostało ukończone, potrzebne jest większe zaangażowanie wszystkich środowisk związanych z katechezą.